

ОТЧЕТ
за дейността на Музея на текстилната индустрия, Сливен
през 2020 г.

Настоящият отчет отразява дейността на Музея на текстилната индустрия в Сливен за периода от 01 януари 2020 г. до 15 декември 2020 г. Той показва изпълнението на приоритетните направления, заложи в годишната програма, а именно:

1. Опазване на движимите културните ценности в музея чрез подобряване на условията за съхранението им, реновиране на фондохранилищата, консервация и реконсервация на застрашените музейни предмети.
2. Повишаване ефективността на експозиционното представяне чрез осигуряване на демонстрациите в постоянната експозиция и организиране на разнообразни временни изложби.
3. Обогастване на образователните и творческите инициативи на музея и привличане на нови публики за участие в тях.
4. Поддържане на добри взаимоотношения с органите на местната власт, другите културни институции в града, търговски дружества и неправителствени организации за подпомагане дейността на музея и реализиране на съвместни инициативи.

I. Експозиционна дейност

1. Постоянна експозиция

И през 2020 г. се предприеха всички необходими мерки за пълноценно и ефективно функциониране на постоянната експозиция – осигуряване на качествена комфортна среда за музейните специалисти и публиката, поддържане на работещите експонати в активна готовност, осигуряване на нужните консумативи, суровини и материали. През изтеклата година бяха извършени следните конкретни дейности:

1.1. По проект, финансово подкрепен от Министерството на културата, се извърши пълно обновяване на експозиционното осветление в музея, което качествено промени представянето на експонираните музейни ценности и подобри експозиционната среда.

1.2. Двата микроскопа в експозицията бяха заменени с такива, които имат по-добра увеличителна способност, което допринесе за ясното и разбираемо представяне на текстилните суровини.

1.3. Редовно се извършва профилактика на действащите машини, което до голяма степен гарантира извършването на демонстрациите „на живо”.

1.4. Извършен е ремонт на часовниковия механизъм на селфактора и регулиране на задвижващите ремъци и въжета.

1.5. Периодично селфакторът се зарежда с предпрежда и се извършва смяна на пълните с изпредена прежда шпули с празни.

1.6. Поради изкривяване на едната рапира по време на демонстрация пневморапирният стан аварира, след което незабавно започна работата по неговото възстановяване и пускане в действие - извърши се смяна на повредената рапира, регулиране на механизмите и завързване на част от основните нишки. Процесът по пълното възстановяване ще приключи в началото на 2021 г.

1.7. Поради изчерпване на основата на лентовия стан е наснована нова и работата на машината не е прекъсвала.

- 1.8. Периодично се сменят шпулите на гайтанджийския чарк.
- 1.9. За качествената работа на всички тъкачни станове, редовно се следи за целостта на основните нишки и при открити скъсвания, те веднага се възстановяват.
- 1.10. Извършва се редовно зареждане на тъкачните станове с вътък.
- 1.11. Периодично се прави ново заплитане на линейната плетачна машина.
- 1.12. За да бъдат осигурени демонстрациите на ръчното текстилно печатане периодично се налага направата на различни количества печатаща паста.
- 1.13. За да се осигури вътък за демонстрациите на автоматичен стан „Янтра” е направено шпулиране на специална машина, която е собственост на Текстилното училище. Във фонда на музея има шпул машина, която предстои да бъде напълно реставрирана и да бъде използвана за тези цели.

Поради пандемичната обстановка в страната през 2020 г. се наблюдава значителен спад на посещенията в музейната експозиция. Освен намаления брой на единичните посещения, бяха отказани груповите заявки, което се отрази на цялостната дейност на музея, включително и на финансовите му приходи. Отчетени са 1153 посещения в постоянната експозиция, изнесени са 84 беседи, направени са 71 демонстрации.

2. Временни експозиции

2.1. През м. септември в залата за временни изложби на музея беше експонирана изложба **„150 години Българска академия на науките”**. Нейното гостуване се организира от Регионален академичен център Сливен. Изложбата е създадена от Българската академия на науките и представя научните търсения и постижения на нейните институти, центрове и лаборатории. Тя беше достъпна за публиката от 16 септември до 15 октомври и беше посетена от 184 посетители.

2.2. На 20 октомври беше открита на изложба **„Наследство от стария скрин. Български автентични женски носии”**. Изложбата представя 20 автентични женски носии от колекцията на Мариана Жекова. Показани са образци от четирите типа българско традиционно женско облекло. За експонирането ѝ бяха изградени нови подиуми в залата, бяха осигурени манекени, бяха отпечатани информационни табла за различните видове носии. Благодарение на рекламната кампания изложбата предизвика голям интерес сред публиката, но поради ограничителните мерки заради COVID кризата се наложи да откажем заявки за групови посещения от 29 октомври и за всички посещения от 27 ноември. При тези условия от 20 октомври до 26 ноември изложбата е посетена от 202 души.

2.3. Предвидената за 2020 г. изложба за история на осветлението, съвместно с Астрономически клуб „Проксима”, се отлага за 2021 г. Това се налага поради заетостта на залата през 2020 г. и ограниченията за посещения.

II. Образователни програми, музейни ателиета и лаборатории

1. Образователни програми

1.1. Заради ограничителните мерки Образователна програма „Коприна” беше представена онлайн и излъчена в 6 части. Проведено е едно присъствено занятие на програмата извън музея.

1.2. Излъчена е онлайн образователна поредица „Музейните експонати разказват” в три издания: „Прикачен файл към тъкачния стан или предшественик на компютъра”, „Индустриална революция” и „С име на княгиня”.

1.3. Образователна програма „Багрене с растения” беше адаптирана за изнасяне на открито и проведена присъствено.

1.4. През периода са проведени всичко 2 изнесени присъствени занятия на музейните образователни програми като мобилни лаборатории.

2. Музейни ателиета

2.1. Поради постъпила заявка за провеждане на музейно ателие „Декоративно тъкане” извън музея се закупиха необходимите материали и се сглобиха 30 рамки за тъкане. Заради ограничителните мерки провеждането на ателието се отложи за 2021 г.

2.2. Ателие „Текстилна щампа” беше проведено като Мобилна лаборатория извън музея с 4 занятия.

3. Лаборатории

3.1. Поради пандемичната обстановка музейните занимания в текстилната лаборатория бяха отменени.

3.3. Изнесените образователни програми и музейни ателиета, проведени като мобилни музейни лаборатории имат реализирани 6 занятия, всички - извън музея, с общо 133 участници.

III. Участие в регионални, национални и европейски инициативи

1. Дарителска кампания „Книга донеси, знание подари” на Младежки дом Сливен

Музеят стана партньор на кампанията на Младежки дом Сливен за събиране на книги и предоставянето им на училищни и читалищни библиотеки като популяризира инициативата и предостави безплатни ваучери за посещение на дарилите над 3 книги.

2. Интегриран проект за развитие на град Сливен 2021 – 2027 г.

Завеждащият филиала взе участие в обсъждането на интегрирания проект за развитието на града през следващия програмен период в секция „Култура и туризъм”, която разглежда развитието на градската инфраструктура около културните обекти, възможностите за включване в съвместни проекти, предизвикателствата за културния туризъм и др.

3. 220 години от рождението на Добри Желязков Фабрикаджията

Във връзка с годишнината от рождението на Добри Желязков и Деня на народните будители, музеят взе участие в тематичен съвет на ПГТО с презентация „Първи последователи на Добри Желязков. Приносът на Сливен за българската индустриализация”.

4. Европейска нощ на учените

През тази година Музеят на текстилната индустрия се включи в Европейската нощ на учените, проведена на 27, 28 и 29 ноември с осигуряване на платформа за излъчване на 6 събития „на живо”. В резултат на това имаше нови 44 преглеждания на F страницата на музея, 6 харесвания на страницата, 156 ангажирания с публиката и достигане до 488 души.

IV. Проекти

1. Проект „Обновяване на художествено-експозиционното осветление в Музея на текстилната индустрия”, реализиран с финансовата подкрепа на Министерството на културата

1.1. Подготовка на проектната документация и кандидатстване.

1.2. Реализация на проекта – преминаване към LED осветление във всички експозиционни пространства без да се правят промени в съществуващата среда и без да се затваря експозицията.

1.3. Отчитане на проекта.

2. Участие в проекти на други организации

2.1. Проект „Хората в пенсионна възраст – ресурс, а не проблем”, финансиран от Български фонд на жените - музеят участва с организиране на събитие на открито и предоставяне на пространство за провеждането му.

2.2. Проект „Културни ресурси, валоризиране на наследства и местно развитие” на ИЕФЕМ - БАН в партньорство с Нов български университет и Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО – участието се изразява в подготовката на доклад „Текстилното индустриално наследство на Сливен” за конференция „Местни общности, културни наследства и музеи”, която ще се проведе през м. февруари 2021 г.

V. Събирателска и фондова работа

1. През периода в Научния архив на музея за заведени 65 инвентарни единици.

2. Електронният дневник на Научния архив е попълнен с новозаведените единици.

3. Извършена е частична инвентаризация на Научния архив – 90 инвентарни единици.

4. Подготвен за приемане е механичен тъкачен стан „Мария Луиза” от ПГТО. Предстои документалното предаване на машината от Текстилното училище на музея.

5. Извършена е пълна инвентаризация на музейните предмети: ОФ – 1144 инв. единици; НСП.Ф – 640 инв. единици, Обм.Ф – 23 инв. единици; от фонда на НПТМ – 46 инв. единици.

6. Приключи работата по създаване на електронен дневник на библиотечния фонд.

VI. Научно-изследователска работа, консултации, научни справки

1. Подготвен е текстов и снимков материал за музея и за интересни негови експонати, предназначен за българите в чужбина, който е публикуван от PRZONE.INFO.

2. Подготвена е статия „Коприна” – музейна образователна програма” на Т. Димитрова за публикуване в годишник на НПТМ.

3. Направена е консултация за фабрика „Саръиванов-Кювлиев-Попович” за курсов проект на Магдалина Дошева, Варненски свободен университет.

4. Направена е справка за Добри Желязков и текстилните фабрики в Сливен по искане на А.Апостолов.

5. Направена е консултация и справка за потомците на Добри Желязков по искане на Мария Николова, РИМ Сливен.

6. Подготвена е статия „(За) абаджийството в Сливен и повече за приликите и разликите между аба, шаяк, сукно, кебе и ямурлук” на Е. Павлова за годишника на НПТМ.

7. Направена е справка за историята и технологията на котленските божигробски престилки за докторантура на Гергана Илиева.

VII. Работа по активиране на туристическия поток и популяризиране дейността на музея

1. Реклама

1.1. В началото на годината са отпечатани рекламни плакати за музейните услуги, предназначени за деца в предучилищна възраст и за учаци, които са предоставени на училищата и детските градини в града. Проведени са лични срещи с директори, преподаватели и възпитатели.

1.2. Изпратени са писма по електронните пощи на училищата и детските градини в региона с актуална информация за текущите музейни услуги и цени.

1.3. На проведената през м.януари работна среща при зам. кмета Пепа Чиликова за обсъждане на културния календар на града за 2020 г. бяха представени предстоящите временни изложби на музея.

1.4. През м. февруари е проведен информационен тур в музея на членовете на „Асоциацията на екскурзоводите в България”.

1.5. На международното туристическо изложение „Ваканция и СПА Експо” през м. февруари 2020 г. музеят участва с рекламни материали.

1.6. Музеят и музейните услуги са представени пред участниците на събитието по проект „Хората в пенсионна възраст – ресурс, а не проблем”.

1.7. Периодично се предоставят рекламни материали за текущите музейни събития в РИО Сливен.

1.8. Организирано е заснемане на постоянната експозиция за предаването Туризм.БГ на БНТ.

1.9. Създадено е видео „Първи последователи на Добри Желязков. Приносът на Сливен за българската индустриализация”, което е публикувано в YouTube, сайта на музея и социалните мрежи.

1.10. Организирано е заснемане на изложба „Наследство от стария скрин” от екип на Дестинация България.

1.11. Организирано е заснемане на видеоматериал за механичните тъкачни машини от екип на БТА Сливен. Видеото „Тъкачни станове с надпис „Мария Луиза” се съхраняват в Музея на текстилната индустрия в Сливен” е публикувано на страницата на БТА.

1.12. Продължава активното участие на Музея на текстилната индустрия в кампанията „Стани приятел на Сливен”, която цели увеличаване на туристопотока към културно-историческите обекти в града.

1.13. Всички инициативи на музея намират отражение в Инфо Туризм Сливен – регионален информационен сайт за култура и туризъм.

1.14. Редовно се публикуват материали в сайта на музея във връзка с текущата му дейност.

1.15. Периодично се изпраща информация за различните музейни прояви до всички регионални и представителствата на националните медии.

1.16. Излъчени са интервюта пред БТА.

1.17. Редовно се предоставя актуална информация за музейните инициативи за публикуване в културния афиш на Община Сливен.

2. Участие в инициативи, организирани от други организации

Чрез участието на Музея на текстилната индустрия в инициативи и събития на други организации, посочени в т.ШІ, се постигна подобряване на публичния му образ, увеличаване на популярността му и повишаване на интереса на публиката.

VIII. Реставрационна и консервационна дейност, съпътстващи дейности на АКР

1. Реставрация и консервация

В изпълнение на годишната програма на Ателието на консервация и реконсервация са извършени следните дейности:

1.1. обработка и реконсервация на дървени предмети – 65 инвентарни единици;

1.2. обработка и реконсервация на метални предмети – 6 инвентарни единици;

1.3. обработка и реконсервация на предмети от хартия (книги и учебници) – 4 инвентарни единици;

1.4. периодична профилактика на експонати от постоянна експозиция – 17 инвентарни единици;

1.5. годишната профилактика на текстила от фонда – 330 инвентарни единици.

2. Други дейности на АКР

2.1. Изработени са нови дървени печати за ръчно текстилно печатане.

2.2. Изработени са 30 дървени рамки за декоративно тъкане.

2.3. Редовно се извършва профилактика на работещите машини от постоянната експозиция.

2.4. Извършват се частични ремонти, когато е необходимо, и периодично действащите експонати се зареждат със суровини.

2.5. За нуждите на временните изложби са предприети необходимите действия – подготовка на зала и осветление, монтиране и демонтиране на витрини, изработване допълнителни приспособления за аранжиране и др.

IX. Партньорства и работа по привличане на дарители и спонсори

1. И през 2020 г. продължиха да се развиват добрите партньорски взаимоотношения с Община Сливен, РИМ Сливен, Крепост „Туида”, Обществен дарителски фонд, ПГТО „Добри Желязков”, Колежа при ТУ:

1.1. Музеят участва в обсъждане на интегриран проект за развитие на град Сливен 2021 – 2027 г., секция „Култура и туризъм”.

1.2. Завеждащият филиала участва в Консултативния съвет по туризъм към Кмета на общината.

1.3. Музеят се включи в отбелязването на 220 годишнината от рождението на Добри Желязков в ПГТО.

1.4. Всички информационни медии на партньорите отразяват музейните активности.

2. Във връзка с работата по проект „Обновяване на художествено-експозиционното осветление в МТИ” за партньор беше привлечен Младежки дом Сливен, с ангажимент да организира участието на доброволци при почистването и аранжирането на витрините. Заради мерките за предпазване от COVID-19 доброволците не бяха допуснати до експозицията, но партньорските взаимоотношения между музея и младежкия дом продължиха да се развиват.

3. За попълване на музейните фондове постоянно се водят разговори с юридически и физически лица за дарения.

4. За ремонта на автоматичната пневморепарна машина е осигурена безвъзмездна помощ от Тодор Симеонов.

3. За навиването на шпули, необходими за работата на тъкачен стан „Янтра”, съдействие оказва Текстилното училище.

X. Сигурност, поддръжка на сградния фонд и материалната база

1. Извършено е пълно реновиране на експозиционното осветление в музея и преминаване към LED осветление по проект, подкрепен от Министерството на културата.

2. Във връзка с изпълнението на проекта и инвентаризацията на експонираните културни ценности в експозицията се извърши цялостно почистване на витрини, подиуми и зали.

3. След инвентаризацията на културните ценности във Фондохранилищата се извърши почистване на помещенията.

4. Редовно се поддържа добра видимост със сградите на фондохранилищата като се почистват храстите и клоните на дърветата около тях в ДСФ и Текстилното училище.

5. Поддържа се добра заобикаляща среда – редовно почистване на двора, окосяване на тревните площи, оформяне на зелените храсти, засаждане на нови растения и др.

6. Организирана е профилактиката и зареждането на пожарогасителите в експозицията и фондохранилищата на музея.

7. Извършена е смяна на някои от осветителните прожектори на сградата на музея.

8. Извършен е ремонт на терасата на музея – смяна на изгнили греди, облицоване с изолационна хартия с посипка, нанасяне на предпазен лак.

9. Поради авария вятрешен водопровод в сградата се извърши ремонт и смяна на водопроводни тръби.

10. Поради износване и лош външен вид на двете указателни табели в двора на музея, бяха изработени нови и подменени старите.

11. Извърши се освежаване и преобоядисване на дървените сводове на I и II етаж в експозицията, вратата към залата за временни изложби, вратите на работните помещения в музея и към санитарния възел.

12. Направени са измерванията за импеданс на контура „фаза-защитен проводник”, за съпротивлението на заземителната уредба и осветеността в помещенията, съобразно нормативната уредба.

13. Продължава договора за наем на търговския обект на музея.

XI. Административна дейност

1. В началото на годината са изготвени всички необходими годишни и статистически справки, касаещи филиала.
2. Ежемесечно се изпращат в НПТМ справки и отчети на филиала.
3. При изпратена покана представел на филиал взема участие във всички срещи и съвети извън музея.
4. Поддържат се добри и ползотворни отношения с общинската и областната администрации, с представителите на търговски дружества, с неправителствени организации и културни институции на територията на Сливен.
5. Поддържат се добри взаимоотношения с туроператорски фирми, организират се посещения за групи през почивните дни при спазване на нормативната уредба.
6. Завеждащият филиала взе участие в онлайн общо събрание на Сдружение „Научно-технически съюз по текстил, облекло и кожи”.
7. Представител на музея участва в заседанията на инициативния комитет за празника на Сливен –Димитровден, и съставянето на програма.
8. Завеждащият филиала участва в работата на обществената комисия за връчване на наградата на Община Сливен „Д-р Иван Селимински” за публицистика, историко-краеведческа дейност и опазване на културно-историческото наследство в Сливен и сливенския край.

XII. Осигуряваща и финансова дейност

1. Дейности, осигурени безвъзмездно от външни за музея източници:
  - 1.1. Осигурена е професионална консултация за възстановяване работата на пневморاپирен тъкачен стан.
  - 1.2. Осигурена е възможност за участие в международното туристическо изложение „Ваканция и СПА Експо”.
  - 1.3. Осигурени са необходимите материали за ремонта на терасата на музея.
2. Проект „Обновяване на художествено-експозиционното осветление в Музея на текстилната индустрия” е подкрепен от Министерството на културата с 10903,00 лв.
3. Осигурените собствени приходи на музея за периода 1 януари – 15 декември са 4848,40 лв.

15 декември 2020 г.

Изготвил:

Тони Димитрова
Завеждащ филиал
Музей на текстилната индустрия